

Leva-desna

Bob Black

1982.

U astronomiji revolucija označava kružno kretanje i stalno vraćanje na polazišnu tačku. Izgleda da je sa levicom isti slučaj. Levica je i bukvalno reakcionarna. Kao što se vojskovođe stalno pripremaju za poslednji boj, tako i levičari stalno pozivaju na konačnu revoluciju. Zagovaraju je utoliko pre što znaju da od nje nema ništa. Oni su avangarda koja stalno kaska za događajima. Poput svih nesuđenih vođa, levičari su posebno neprijatni kada im ostaje samo da slede svoje sledbenike, ali ponekad istupaju napred i pomažu da sistem funkcioniše. Ako metafora levica-desnica ima nekog smisla, onda je reč samo o tome da levica stoji levo u odnosu na istu stvar u odnosu na koju desnica stoji desno. Ali, šta ako revolucija znači napuštanje te linije? Kada ne bi bilo desnice, levičari bi morali da je izmisle – što se već i događalo. Primer: sračunata histerična reakcija na naciste i KKK, koja tim bednicima obezbeđuje svu potrebnu reputaciju, makar i krajnje negativnu; ili, zauzimanje stava Moralne Većine, uvek spremne da predupredi sve „nekorektne“ napade na prave izvore moralističke tiranije – porodicu, crkvu i radnu etiku, koju i levičari i hrišćani podjednako poštuju. Na isti način je i desnici potrebna levica: njena operativna definicija je antikomunizam, u najrazličitijim oblicima. Tako levica i desnica podrazumevaju i stalno reprodukuju jedna drugu.

Loša stvar s lošim vremenima jeste da suviše lako stvaraju opoziciju, koja onda, kao što se to dešava upravo sada, u aktuelnoj ekonomskoj krizi, na brzinu naziva arhaične marskističke, populističke ili sindikalističke cokule. Svoju istorijsku ulogu levica vidi u reformisanju tog usputnog (iako akutnog) zla, što samo dodatno zamagljuje sve suštinske sistemske poremećaje: hijerarhiju, moralizam, birokratiju, najamni rad, monogamiju, vlast, novac. *Kako drugačije gledati na marksizam, osim kao na najsuptilniji način na koji Kapital sagledava samog sebe?*

Zadržimo se na priznatom epicentru sadašnje krize: na problemu rada. Nezaposlenost je loša stvar. Ali, to ne znači da je biti zaposlen nešto dobro, na šta nas stalno upućuje desničarsko-levičarska dogma. Nije. „Pravo na rad“ je 1848. godine možda bila umesna parola, ali 1982. ona zvuči potpuno promašeno. *Nama ne treba posao. Ono što nam treba je, s jedne strane, zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, a s druge, slobodan prostor za kreativnu, zajedničku, edukativnu, raznovrsnu, strasnu aktivnost.* Pre više od trideset godina braća Gudman su procenili da je svega 5% ukupnog obima rada dovoljno za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.¹ Taj procenat bi danas morao biti još manji. Cele takozvane „industrije“ očigledno ne služe ničemu drugom, osim zadovoljavanju predatorskih ambicija, kao što su profit i dominacija.

To bi bio prostor na kojem bi vredelo istraživati mogućnosti koje pruža svet slobode, zajedništva i zadovoljstva, u kojem bi „proizvodnja“ upotrebnih vrednosti u isto vreme bila „potrošnja“ prava na slobodnu aktivnost. Transformacija rada u igru predstavlja pravi istorijski projekat za proletarijat koji odbija sadašnje stanje, a ne za levičare koji više nemaju koga da predvode.

Pragmatizam je klopka: dovoljan je samo jedan pogled na sve njegove posledice. U poređenju s njim, utopija je samo najobičniji, zdrav razum. Izbor između pune zaposlenosti i nezaposlenosti, na koji nas udružena levica i desnica neprestano ograničavaju, predstavlja izbor između Gulaga i slivnika. Zato ne treba da čudi što su posle svih ovih godina ljudi izmučeni radom i strepnjom siti demokratije i svih njenih laži. Sve manje ljudi želi da radi, čak i među onima koji s pravom strahuju od nezaposlenosti, kao što sve više onih koji žele da rade počinju da sumnjaju.

Na svaki način i svim sredstvima zahtevajmo veću milostinju, smanjivanje poreza, subvencije, više hleba i igara – najzad, zašto da ne grizemo ruku koja nas hrani? Ukus je odličan! – ali, bez ilu-

---

¹ Paul and Percival Goodman, *Communitas: Means of Livelihood and Ways of Life*, University of Chicago Press, 1947.

zija. (Nad)realno zrno istine unutar mistične školjke marksizma leži u sledećem: „radnička klasa“ je legendarni „revolucionarni činilac“ samo ako *odbacujući rad* ukida sve klase. *Većiti organizatori, levičari, ne vide da su radnici odavno „organizovani“ i to na jedini mogući način: u korist svojih poslodavaca.* Njihov „aktivizam“ je zato čist idiotizam, jer samo uvećava bogatstvo i moć naših neprijatelja. Levičari i njihova ideologija, taj parazit na otvorenoj rani njihovog Ja, prestravljeni su mogućnošću da jedan novi, vilhelm-rajhstagovski plamen proguta njihove partije i sindikate, zajedno s korporacijama, vojskom i crkvom koje danas kontrolišu njihovi navodni neprijatelji.

Danas morate biti vrlo ekscentrični da biste uzvratili pravom merom. Sumorna levičarska ideologija, sa svojim uvek istim spiskom tema i antagonizama za odstrel (ovaj ili onaj izam i svi drugi izmi, sve osim nje same) ispražnjena je od svakog humora i mašte: zato joj ostaje samo težnja ka osvajanju vlasti, umesto ka revoluciji, što je oduvek značilo samo zamenjivanje jedne laži drugom, a nikada *promenu života*.

Najzad, potreba za stvaranjem u isto vreme je i potreba za uništavanjem. I zato, levičari, još jedan napor ako želite da postanete revolucionari! Sve dok se ne pobunite protiv rada, radićete protiv pobune.

Bob Blek, 1982.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Bob Black
Leva-desna
1982.

Bob Black, Left Rites, The Abolition of Work and Other Essays, 1985 (1982), www.inspiracy.com
Preveo: Aleksa Golijanin, 2002. Bob Blek; Proleter i svih zemalja... OPUSTITE SE!, izbor
tekstova, anarhija/ blok 45, Porodična biblioteka br. 1, 2002, anarhija-blok45.net1zen.com/

anarhisticka-biblioteka.net